

หัวข้อการค้นคว้าแบบอิสระ	การวิเคราะห์สถานการณ์การดูแลผู้ที่ได้รับการล้างไตผ่านทางช่องท้องอย่างต่อเนื่อง อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา
ผู้เขียน	นางสาวอัจฉรา พรหมเสน
ปริญญา	พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)
คณะกรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ บุญเชียง อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิวพร อึ้งวัฒนา อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การล้างไตทางช่องท้องอย่างต่อเนื่องเป็นวิธีการรักษาผู้ที่เป็นโรคไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายซึ่งจะพบปัญหาต่างๆ ในการล้างไตทางช่องท้องได้ เช่น การติดเชื้อ การปฏิบัติตัวไม่ถูกต้อง การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์การดูแลผู้ที่ได้รับการล้างไตทางช่องท้องอย่างต่อเนื่อง ตำบลดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยาตามกรอบแนวคิดทฤษฎีระบบ (von Bertalanffy, 1968) ประกอบด้วยการศึกษาด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลลัพธ์ โดยศึกษาในกลุ่มประชากร ได้แก่ 1) ผู้ที่ได้รับการล้างไตทางช่องท้องอย่างต่อเนื่อง 10 ราย 2) ผู้ดูแลผู้ที่ได้รับการล้างไตทางช่องท้องอย่างต่อเนื่อง 10 ราย และ 3) บุคลากรที่มีสุขภาพที่ปฏิบัติงานที่หน่วยล้างไตทางช่องท้องอย่างต่อเนื่อง จำนวน 3 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ แนวคำถามในการสนทนากลุ่มและแบบสัมภาษณ์รายบุคคลซึ่งผ่านการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและการจัดหมวดหมู่เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า

1. ด้านปัจจัยนำเข้าใช้มีห้องที่สร้างขึ้นเพื่อล้างไตสะดวกเหมาะสมในการล้างไต แต่ยังพร่องในเรื่องการทำความสะอาด อุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อความต้องการผู้ป่วย และผู้ดูแลได้รับเอกสารคู่มือตัวหนังสือมีเนื้อหาครบถ้วนมีสมุดจดบันทึกน้ำเข้า-น้ำออกผู้ป่วย และผู้ดูแลมีความรู้เรื่องการดูแลแผลและดูแลสายยางแต่การรักษาความสะอาดของร่างกายแผล และข้อต่อสายยาง ยังไม่เพียงพอ และลิ้มขั้นตอนในการล้างไต ไม่เคร่งครัดการรับประทานอาหารบุคลากรถูกจำกัดในการจัดทำโครงการ

บุคลากร ทีมสุขภาพโรงพยาบาลพะเยาที่รับผิดชอบดูแลผู้ป่วย CAPD มีจำนวน 3 คน ได้แก่ แพทย์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านไต 1 คน และพยาบาลเฉพาะทาง CAPD อีกจำนวน 2 คน ต่อจำนวนผู้ป่วย CAPD ที่ต้องดูแล คือ 127 คน มีภาระงานที่มากกว่าอัตรากำลัง นอกจากนี้บุคลากรทีมสุขภาพจะไปเยี่ยมที่บ้านอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยบุคลากร ผู้ดูแลและผู้ป่วยจะได้รับการพัฒนาความรู้ในการล้างไตทางช่องท้องปีละ 1 ครั้ง

2. ด้านกระบวนการ พบว่าผู้ป่วยและผู้ดูแลมีความรู้ในการปฏิบัติกรล้างไตทางช่องท้องและดูแลแผลทางออกของสายยาง แต่ยังมีความรู้ที่ไม่ถูกต้อง เช่น นำไม้พันสำลีที่ไม่ปราศจากเชื้อมาใช้ ล้างมือ ล้างไตลัดขั้นตอน เตรียมอุปกรณ์ในการทำแผลและการล้างไตไม่ครบ สามารถสังเกตอาการผิดปกติ เช่น อาการปวดท้อง มีไข้ น้ำยาล้างไตที่ออกจากช่องท้องมีลักษณะขุ่น แผลมีหนองซึม บวม แดง

3. ด้านผลลัพธ์ พบว่าผู้ที่ได้รับการล้างไตผ่านทางช่องท้องอย่างต่อเนื่องในอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา มีจำนวนทั้งหมด 45 ราย พบว่ามีภาวะแทรกซ้อน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 22 และมีประวัติการติดเชื้อเคยมีอาการปวดท้อง มีไข้ น้ำยาล้างไตที่ออกจากช่องท้องมีลักษณะขุ่น แผลมีหนองซึม บวม แดง ทำให้ต้องไปพบแพทย์ที่โรงพยาบาลและต้องนอนรักษาตัวในโรงพยาบาล

ผลการศึกษานี้สามารถนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาระบบการดูแลผู้ที่ได้รับการล้างไตทางช่องท้องอย่างต่อเนื่อง ตำบลดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Independent Study Title   Situational Analysis of the Care of Persons with Continuous Ambulatory Peritoneal Dialysis, Dok Khamtai District, Phayao Province

Author   Ms. Adchara Prommasen

Degree   Master of Nursing Science (Community Nurse Practitioner)

Advisory Committee   Assistant Professor Dr. Waraporn Boonchieng   Advisor
Assistant Professor Dr. Sivaporn Aungwattana   Co-advisor

ABSTRACT

Continuous ambulatory peritoneal dialysis (CAPD) is treatment for people who suffer from end stage renal failure. There are many problems associated with ambulatory peritoneal dialysis, including infection and wrong practices. This study aimed to make situational analysis of the care of persons with CAPD in Dok Khamtai Sub-district, Dok Khamtai District, Phayao Province. System theory (Von Bertalanffy, 1968) was used in the study, consisting of a procedure of input, process and output. The study was conducted with, 1) persons with continuous ambulatory peritoneal dialysis, 2) 10 caregivers caring for persons with continuous ambulatory peritoneal dialysis, and 3) 3 health personnel who work in the division of continuous ambulatory peritoneal dialysis. Instruments used in the study were guidelines for focus group discussion and individual interview scripts. Accuracy of content validity and appropriateness of language were approved by 3 experts. Data were analyzed by using descriptive statistics and content organization.

Results from the study showed that:

1. Input factors including rooms built for the ambulatory peritoneal dialysis were convenient and suitable. However, there were not enough cleaning tools to respond to the patient's needs. Attendants received documents and guide books with complete content on CAPD, and they

had books recording fluid intake and outtake from the patient's bodies. Attendants had knowledge of wound care and catheter treatment, but they did not clean wounds or catheter joints well enough. Moreover, they forgot the procedures of peritoneal ambulatory dialysis, and were not give important on eating habit. Health personnel at Phayao Hospital, inclusive of 1 specialist and 2 CAPD nurses, were responsible for taking care of 127 CAPD patients. Therefore, CAPD staffs responsibilities were beyond their working capacity. In addition a health team normally visits the patients at home once a year, and personnel, attendants and patients should receive knowledge about peritoneal ambulatory dialysis once a year also.

2. Process factors showed that patients and attendants had knowledge about how to do ambulatory peritoneal dialysis and wound care around the catheter exit site. However, they had incorrect knowledge and practices, such as using non-sterile cotton swabs, not washing their hands, performing dialysis too quickly, and with a lack of equipment for wound care and dialysis. Patients demonstrated symptoms of stomachache, fever, turbid peritoneal dialysis solution, pus, swelling, and red wounds.

3. In terms of output, from the 45 persons with end stage renal failure it was found that 22% (or 10 persons) had complications and infections. They experienced stomachache, fever, turbid peritoneal dialysis solution, pus, swollen, and red wounds. Therefore, they had to see doctors and stay at the hospital.

Results from this study can be used to develop effective treatment systems for patients who have continuous ambulatory peritoneal dialysis in Dok Khamtai Sub-district, Dok Khamtai District, Phayao Province.